

Giáo dục tính cộng đồng dân chủ nhằm xây dựng một tương lai tích cực cho học sinh, sinh viên Trường Cao đẳng Thái Nguyên

Trần Thị Diệu Linh*, Lê Thùy Linh**, Trần Đình Hà***

* ThS. Phòng Quản lý Đào tạo, Trường Cao đẳng Thái Nguyên

** ThS. Khoa Môn Chung, Trường Cao đẳng Thái Nguyên

*** Phòng Công tác Học sinh sinh viên, Trường Cao đẳng Thái Nguyên

Received: 28/02/2024; Accepted: 01/3/2024; Published: 04/3/2024

Abstract: “Democracy is for people to enjoy freedom and happiness.” This is the goal that the Party, great Uncle Ho and our people always strive to practice in our lives. To enhance the feasibility of practicing democracy in all areas of social life, it is necessary to strengthen democratic community education for all groups of people, including students, especially students. are interested in educating the democratic community because they are the future owners of the country, shouldering the responsibility of implementing democracy. Schools need to educate children to understand democracy and help them have an environment to practice democracy well.

Keywords: Democracy; community; democratic community; autonomous citizens; residential community

1. Đặt vấn đề

Giáo dục tính cộng đồng dân chủ nhằm xây dựng một tương lai tích cực là yêu cầu bức thiết đặt ra với các nhóm cộng đồng dân cư nói riêng và cộng đồng toàn cầu nói chung. Giáo dục (GD) về tính cộng đồng dân chủ không chỉ giúp xây dựng một xã hội tự do và công bằng mà còn tạo điều kiện hình thành những công dân có ý thức về quyền lợi, trách nhiệm của mình trong xã hội. Những người này thường tự tin, có khả năng tham gia vào quyết định và hoạt động cộng đồng tạo nên sự phát triển của cá nhân trong xã hội. Những người được GD về tính cộng đồng dân chủ (CĐDC) thường có xu hướng tham gia vào các hoạt động chính trị, xã hội để thúc đẩy sự phát triển, tiến bộ của xã hội để đạt được mục tiêu chung.

Giáo dục về CĐDC giúp tạo ra nhận thức về sự công bằng và bình đẳng trong xã hội, khuyến khích sự đa dạng và tôn trọng ý kiến khác nhau.

Tóm lại, giáo dục về CĐDC đóng vai trò quan trọng trong việc xây dựng, duy trì một xã hội công bằng, tự do và phát triển. Nó giúp tạo ra những công dân tự chủ, trách nhiệm, tích cực, góp phần vào sự thịnh vượng và tiến bộ của cả xã hội.

Như vậy, mỗi nhóm cộng đồng đều cần được tăng cường GD dân chủ. Yêu cầu này đặt ra cũng không ngoại lệ với hệ thống các trường học. Bởi trường học cũng là một cộng đồng dân cư. Trường học là nơi mà

HS và GV gặp gỡ hàng ngày, tạo ra một môi trường xã hội đa dạng, đa văn hóa. Trường học không chỉ cung cấp kiến thức mà còn giúp phát triển KN xã hội thông qua các hoạt động GD và ngoại khóa. HS, GV đều có mục tiêu chung là học và phát triển, tạo nên một môi trường cộng tác và hỗ trợ.

Tuy nhiên, để trường học thực sự trở thành một CĐDC tích cực, cần có sự quản lý, tạo điều kiện cho sự tham gia, tương tác tích cực của tất cả các thành viên, đồng thời tôn trọng và đề cao giá trị đa dạng và bình đẳng. Đây chính là nguyên nhân, động lực kích lệ nhóm tác giả nghiên cứu, tìm hiểu, đề xuất một số giải pháp GD tính cộng đồng dân chủ cho HS, SV Trường Cao đẳng Thái Nguyên nhằm xây dựng một tương lai tích cực cho HS, SV nói riêng và nhà trường nói chung.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Khái niệm, đặc điểm, vai trò của cộng đồng dân chủ

*Khái niệm

Trong cuộc sống của mỗi con người, cộng đồng (CĐ) đóng vai trò cực kỳ quan trọng. Để tồn tại, con người không thể sống đơn lẻ, độc lập mà phải dựa vào một CĐ nhất định. CĐ có khả năng chăm lo cuộc sống của mỗi cá nhân, đảm bảo hỗ trợ mọi người cùng nhau phát triển. Ngoài ra, CĐ còn giải quyết các mối quan hệ giữa lợi ích chung và riêng, quyền

và nghĩa vụ. Khi mỗi cá nhân phát triển, CĐ sẽ được cộng hưởng thêm sức mạnh.

Khái niệm Cộng đồng dân chủ là một lý tưởng xã hội mà trong đó quyền lực quyết định được phân phối và thực hiện bởi CĐ dân cư, và mọi thành viên trong CĐ đều có quyền lợi trách nhiệm tham gia vào quyết định, hoạt động CĐ.

Cộng đồng dân chủ có thể tồn tại ở nhiều cấp độ khác nhau, từ cấp địa phương đến cấp quốc tế. CĐDC đóng vai trò quan trọng trong việc thúc đẩy sự phát triển của xã hội và thế giới.

Cộng đồng dân chủ là một tập hợp những cá nhân, tổ chức và quốc gia cùng chia sẻ những giá trị và nguyên tắc chung về dân chủ.

Những giá trị và nguyên tắc này bao gồm: *Tự do*: Mọi người đều có quyền tự do ngôn luận, tự do hội họp, tự do báo chí và tự do tín ngưỡng; *Bình đẳng*: Mọi người đều bình đẳng trước pháp luật và có quyền bình đẳng tham gia vào các hoạt động xã hội, chính trị và kinh tế; *Công bằng*: Mọi người đều được hưởng công bằng trong việc tiếp cận các cơ hội và dịch vụ của xã hội; *Pháp quyền*: Mọi người đều phải tuân theo pháp luật và không ai được đứng trên pháp luật; *Sự tham gia*: Mọi người đều có quyền tham gia vào quá trình ra quyết định của CĐ.

**Đặc điểm CĐDC*

Mọi người trong CĐ có quyền tham gia vào quyết định, quản lý các vấn đề quan trọng trong CĐ, thông qua các cơ chế như cuộc họp CĐ, phiếu bầu, hoặc các tổ chức cơ sở.

Cộng đồng dân chủ tôn trọng và đánh giá cao sự đa dạng về ý kiến, giá trị, quan điểm của các thành viên. Điều này khuyến khích sự thảo luận mở, lắng nghe ý kiến khác nhau.

Quyết định và hoạt động trong CĐDC thường được thực hiện một cách minh bạch, trung thực với việc chia sẻ thông tin một cách rộng rãi để mọi người đều có thể tham gia vào quyết định.

Cộng đồng dân chủ đề cao nguyên tắc công bằng và bình đẳng, đảm bảo rằng mọi người có cơ hội, quyền lợi tương đương trong xã hội

Một yếu tố quan trọng của cộng đồng dân chủ là sự hỗ trợ, hợp tác giữa các thành viên để đạt được mục tiêu chung và giải quyết các vấn đề CĐ

Mỗi thành viên trong CĐDC có trách nhiệm tự chủ để thực hiện trách nhiệm của mình đối với xã hội, đồng thời đóng góp vào việc tạo ra một môi trường sống tích cực.

Tóm lại, CĐDC không chỉ là một hình thức tổ chức xã hội mà còn là một lý tưởng về cách mà mọi

người có thể sống, làm việc cùng nhau trong sự tôn trọng, công bằng và hòa bình

**Vai trò của CĐDC*

Cộng đồng dân chủ đóng vai trò quan trọng trong việc thúc đẩy sự phát triển của xã hội và thế giới; giúp nâng cao chất lượng cuộc sống cho mọi người bằng cách thúc đẩy tự do, bình đẳng, công bằng và pháp quyền; thúc đẩy sự phát triển kinh tế bằng cách tạo ra một môi trường ổn định, an toàn cho đầu tư và kinh doanh; giúp giảm thiểu xung đột bằng cách giải quyết các vấn đề một cách hòa bình và xây dựng lòng tin giữa các nhóm khác nhau.

2.2. Giáo dục cộng đồng dân chủ cho HS, SV Trường Cao đẳng Thái Nguyên.

Trường CĐTĐN là trường công lập trực thuộc UBND tỉnh Thái Nguyên thực hiện các nhiệm vụ chính trị đào tạo và bồi dưỡng nguồn nhân lực chất lượng cao thuộc các lĩnh vực kinh tế, tài chính; dịch vụ, công nghệ - kỹ thuật; đào tạo GV; cung cấp các dịch vụ đào tạo; nghiên cứu khoa học; chuyển giao công nghệ đáp ứng nhu cầu xã hội.

Nhà trường hiện nay đang đào tạo các chuyên ngành: Kế toán, Tài chính, Quản trị kinh doanh, Dịch vụ pháp lý, Viễn thông và Bưu chính, chăm sóc sắc đẹp.. để cung cấp nguồn nhân lực có chất lượng cho thị trường lao động các tỉnh miền núi phía Bắc, góp phần vào sự phát triển kinh tế - xã hội của địa phương và cả nước trong bối cảnh hội nhập kinh tế quốc tế.

Giai đoạn 2020-2025 số HS, SV học tập tại trường có từ 2.800 đến 3.400 với hai hệ đào tạo chính là hệ Trung cấp và hệ Cao đẳng. Các chương trình đào tạo của nhà trường được đổi mới thường xuyên theo hướng chú trọng rèn luyện thực hành nghề nghiệp cho người học. Các ngành, nghề mới, các hình thức đào tạo, liên kết đào tạo được mở rộng và đa dạng hóa. Chất lượng đào tạo của nhà trường ngày càng được nâng cao, đáp ứng tốt nhu cầu của đơn vị sử dụng lao động. Đảng ủy Ban giám hiệu nhà trường và Hội đồng sư phạm nhà trường luôn chú trọng đến nội dung và chất lượng đào tạo để GD, rèn luyện HS, SV vừa hồng vừa chuyên.

Một trong những nội dung GD nhận được quan tâm sâu sắc của Đảng ủy, Ban giám hiệu, Hội đồng sư phạm nhà trường và HS, SV là nội dung GD cộng đồng dân chủ trong nhà trường. Trong đó, GD cộng đồng dân chủ cho HS, SV là một việc làm đặc biệt quan trọng nhằm giúp các em hiểu biết về các giá trị và nguyên tắc của dân chủ, đồng thời rèn luyện các KN cần thiết để tham gia vào đời sống xã hội một cách có trách nhiệm.

**Nội dung và PP giáo dục dân chủ tại Trường CĐT.N.*

Thực hành dân chủ trong trường học là một việc làm cần thiết nhằm GD cho HS những kiến thức, KN cần thiết để trở thành những công dân tốt trong xã hội. Mục tiêu lớn nhất của GD dân chủ cho HS, SV là nâng cao nhận thức của các em về tầm quan trọng của dân chủ; trang bị cho các em kiến thức về dân chủ; khuyến khích sự tham gia của HS vào các hoạt động dân chủ trong trường học.

Giáo dục cộng đồng dân chủ cho HS, SV có 2 hình thức tiếp cận cơ bản: GD thông qua chương trình giảng dạy và GD thông qua các hoạt động ngoại khóa.

Thông qua môn Giáo dục chính trị, HS, SV được tiếp cận với các nguyên tắc của dân chủ như bầu cử, pháp quyền và sự tham gia của công dân; các vấn đề chính trị và xã hội đương đại, rèn luyện các KN tư duy phản biện, tranh biện và giải quyết vấn đề. Nhà trường luôn kết hợp sử dụng các phương tiện truyền thông như phim ảnh, video, bài báo và các tài liệu khác để giáo dục HS, SV về các giá trị và nguyên tắc của dân chủ; khuyến khích HS, SV sử dụng các phương tiện truyền thông xã hội để tham gia vào các thảo luận về các vấn đề chính trị và xã hội.

Thông qua các hoạt động ngoại khóa như Câu lạc bộ về dân chủ, HS, SV có thể thảo luận về các vấn đề chính trị và xã hội, đồng thời tham gia vào các hoạt động thúc đẩy dân chủ. Nhà trường còn tổ chức các cuộc thi hùng biện, tranh biện giúp HS, SV rèn luyện KN tư duy phản biện, tranh biện và thuyết trình; tổ chức các hoạt động tình nguyện giúp HS, SV rèn luyện tinh thần trách nhiệm và lòng nhân ái.

Bên cạnh việc trang bị kiến thức về dân chủ, nhà trường luôn tạo môi trường học tập dân chủ: Khuyến khích HS, SV tham gia vào các hoạt động thảo luận và đóng góp ý kiến trong lớp học; Tạo ra một không gian học tập mở, nơi mà tất cả mọi người đều được khích lệ và tôn trọng ý kiến của họ. Khuyến khích sự tham gia tích cực từ tất cả các học sinh bằng cách tạo ra các hoạt động, nhiệm vụ thú vị và ý nghĩa; Tạo cơ hội cho học sinh tham gia vào quyết định về nội dung học tập và cách tổ chức các hoạt động; Hỗ trợ học sinh phát triển kỹ năng quản lý thời gian, tự chủ và tự quản lý bằng cách cho họ tham gia vào quyết định về lịch trình và cách thức tổ chức công việc học tập; Khuyến khích học sinh tham gia vào quy trình ra quyết định và quản lý trong lớp học và trong cộng đồng trường học.

Tạo ra một môi trường học dân chủ không chỉ

giúp HS, SV phát triển kỹ năng và kiến thức một cách toàn diện mà còn khuyến khích sự tự tin, sáng tạo, trách nhiệm trong họ.

Thực hành dân chủ trong trường học là một việc làm cần thiết nhằm giáo dục cho học sinh những kiến thức và kỹ năng cần thiết để trở thành những công dân tốt trong xã hội. Để thực hành dân chủ trong Nhà trường, trước hết cần thực hành dân chủ trong lớp học. Đây là một phương pháp giáo dục mạnh mẽ để khuyến khích sự tham gia tích cực và tư duy độc lập của học sinh. Dưới đây là một số cách để thực hiện thực hành dân chủ trong lớp học

Nhà trường đã tổ chức các cuộc họp lớp định kỳ để thảo luận về các vấn đề liên quan đến hoạt động học tập và quản lý lớp. HS, SV có thể đề xuất ý kiến, bầu chọn về các quyết định quan trọng như chủ đề giảng dạy, cách tổ chức lớp học, và quy định trong lớp

Qua các tiết học hoặc sinh hoạt lớp, hoạt động ngoại khóa, nhà trường tổ chức các buổi thảo luận nhóm về các vấn đề phức tạp hoặc tranh cãi. Học sinh có thể tự do thể hiện quan điểm của mình và lắng nghe ý kiến của người khác. GV có thể làm vai trò của người hướng dẫn và tạo điều kiện cho một môi trường thảo luận lịch sự và xây dựng

3.Kết luận

GDCĐ dân chủ là một quá trình quan trọng góp phần xây dựng một xã hội văn minh, phát triển bền vững. Cần có sự phối hợp chặt chẽ giữa nhà trường, gia đình và xã hội để thực hiện tốt công tác GDCĐ dân chủ.

Tăng cường GDCĐ dân chủ cho HS, SV là yêu cầu bức thiết đặt ra đối với mỗi nhà trường nói riêng và nền GD nói chung. Đây chính là cơ sở để thực hiện nền dân chủ XHCN trong điều kiện kinh tế - xã hội ngày càng phát triển. Tăng cường GDCĐ dân chủ cho HS, SV giúp nâng cao nhận thức của HS, SV về vai trò, tầm quan trọng của cộng đồng dân chủ; trang bị cho các em kiến thức, KN cần thiết để tham gia vào các hoạt động cộng đồng một cách hiệu quả; hình thành ý thức trách nhiệm, tinh thần tham gia và đóng góp cho cộng đồng; xây dựng môi trường học tập và sinh hoạt lành mạnh, dân chủ, bình đẳng.

Tài liệu tham khảo

1. John Dewey (2022) - Dịch giả: Nguyễn Sỹ Nguyên, *Dân chủ và giáo dục*. NXB Tổng hợp TP Hồ Chí Minh.
2. Hồ Chí Minh: *Toàn tập (2011)*, NXB Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội